

Chráněné landrovery

Text: Michal ZDOBINSKÝ
Foto: autor a Jan KOUBA

Současná situace v Iráku poměrně přesně ukazuje, že se armádní jednotky budou muset více zaměřit i na plnění operací podobných protiteroristickým nebo policejním činnostem. Pro tyto úkoly musejí být vojáci nejen vycvičeni, ale také vybaveni příslušnou technikou.

Největší problémy se soustřeďují do velkých měst, kde s výhodou působí menší a lehkými pěchotními zbraněmi nebo výbušninami vyzbrojené rozptýlené skupiny. Proti nim a ve zmíněném prostředí se nasazení těžké obrněné pásové techniky jeví jako velmi obtížné, neefektivní, poškozující komunikace a v rámci mírových misí mající i negativní psychologický vliv na obyvatelstvo. I proto se dnes preferují kolová obrněná vozidla. Avšak v intenzivním každodenním rutinním použití jsou i klasické obrněné transportéry při některých typech akcí stále zbytečně těžké a provozně velmi nákladné. Hledá se tedy cesta k optimálnímu přepravnímu prostředku, který by byl na jedné

způsob je rychlejší, lacinější, snaží se také ve světě více preferovaný. Tuto cestu zvolily i české ozbrojené síly a její příslušníci se brzy dočkají obdobného typu moderní techniky.

VOJENSKÁ POLICIE UKÁZALA CESTU

Příslušníci české Vojenské policie (VP) mají kromě jiného na starost přepravu chráněných osob, finančních hotovostí nebo v době zvýšených bezpečnostních opatření i přepravu utajovaných dokumentů. Pro tyto účely mají k dispozici osobní vozidla opatřená balistickou ochranou. Kromě toho však chrání tuzemské

straně provozně efektivní a na straně druhé poskytoval posádce balistickou ochranu proti běžným ručním palným zbraním. Dnes jsou patrně dvě cesty řešení. Začíná se objevovat nová kategorie chráněných a pro operace ve městech speciálně navržených vozidel anebo se již zavedená armádní terénní vozidla opatřují pancéřovou ochranou. Posledně jmenovaný

politiky či oficiální představitele jiných zemí při návštěvách našich vojáků v zahraničních misích. Protože Vojenská policie působí také v zahraničních oblastech s vyšší mírou ohrožení života a zdraví, musí se pochopitelně starat i o ochranu svých lidí. Civilní pancéřovaná vozidla v kolonách vojenských vozidel v Iráku by na sebe poutala určité nechtěnou pozornost. Vzhledem k uvedeným skutečnostem začala tuto otázku VP řešit před několika lety. Skupina veřejných zakázek z hlavního velitelství VP se od roku 2002 zabývala možnostmi balistické ochrany vojenských vozidel. Z provedené marketingové studie v segmentu osobních terénních vojenských vozidel vyšel podle jejího vedoucího Ing. Mariana Hudce jednoznačně nejlépe typ Land Rover DEFENDER 110 HARD TOP MILITARY. V porovnání s jinou a v ČR dosud používanou verzí se zmíněné provedení kromě jiného hlavně odlišuje užitečnou hmotností vyšší o 450 kg a klasickým vznětovým motorem 2,5 TDi o výkonu 83 kW. Jak potvrdily uživatelské zkoušky provedené přede dvěma lety v Afghánistánu, dokáže tento motor bez problémů pracovat v nadmořských výškách až do 4000 m, vykazuje větší spolehlivost a díky velmi dobrému odstínění má i nižší úroveň vyzařování zachytitelného prostředky elektronického průzkumu.

Kromě snadnější opravitelnosti v zahraničních misích (například Britové ani jiné provedení nepoužívají) lze však za hlavní přednost

považovat celkovou hmotnost 3500 kg (oproti 3050 kg u landroverů standardně používaných v ČR), která umožní toto vozidlo opatřit účinnou pancéřovou ochranou.

Z VNĚJŠKU JEN MALÉ ZMĚNY

Protože vedení VP věnovalo programu patřičnou pozornost a dokázalo jej prosadit, události nabraly rychlý spád. Na přelomu let 2003/2004 nakoupila VP první vozidla, v roce 2004 proběhly již zmíněné uživatelské testy v Afghánistánu i ověřovací zkoušky ve výškovském výzkumném ústavu a ve stejném roce byl tento typ zaveden do výzbroje. V první polovině roku 2005 bylo zhotoveno první vozidlo s balistickou ochranou. Velmi rychle následovaly doplňkové ověřovací zkoušky ve zmíněném výzkumném ústavu ve Vyškově

i u VP. Na základě těchto poznatků začala přestavba dalších vozidel určených především pro činnost AČR a VP v zahraničních misích. Vozidla importovaná přímo od britské firmy Land Rover jsou u nás dovybavena výkonným navigákem na přídě, přídavným topením, klimatizací a dalšími potřebnými doplňky. Po zkouškách ve Vyškově jsou na vozidla montovány skryté ochranné rámy a prodloužené sání motoru až k úrovni střechy kabiny. Tím ale vše jen začíná. Podle Ing. Václava Novotného ze skupiny veřejných zakázek hlavního velitelství VP se na části vozidel určených pro nesení balistické ochrany následně provádějí tzv. nevratné změny (zpevnění sloupku dveří, držáky protistřepinové ochrany spodní části vozidla apod.), které má na starost specialista na balistickou ochranu vozidel – společnost SVOS Přelouč. Pak mohou přijít na řadu tzv. vratné změny – vlastní sada pancéřování a nezbytná výměna tlumičů i pružin kvůli nárůstu hmotnosti. K dispozici jsou také pneumatiky, které mají pro případ poškození vložku pro nouzové dojetí.

Sada pancéřování od firmy SVOS zahrnuje všechny tři nově vyráběné dveře, čelní sklo, zadní bočnice a střechu. K výrobě „nepřehlédných“ částí jsou použity speciální ocelové plechy. Je samozřejmě pamatováno na ochranu spodku vozidla, které v základním provedení odolá ručnímu granátu do hmotnosti 0,5 kg. V případě většího stupně ohrožení lze namontovat přídavný balistický štít ze speciální hmoty schopné absorbovat, resp. zpomalit účinek výbuchu, takže vozidlo poskytne osádce ochranu proti účinku miny s náplní trhavy ekvivalentní 2,5 kg TNT. Sada balistické ochrany je řešena tak, že její kompletní montáž zvládne posádka do 9 hodin. Tím ale možnosti nekončí.

Nové vozidlo je do určité míry variabilní a operačně pružné. Tak především v oblastech, kde nehrozí riziko, ho lze normálně používat bez přibližně 1000kg těžké balistické ochrany. V situacích, kde existuje nebezpečí větší, bude jezdit s balistickou ochranou (zachovává

si přepravní kapacitu 2 + 3 – 6 osob v závislosti na výbavě) a dokáže plnit tři hlavní funkce. Kromě běžných přepravních úkolů lze po sejmutí střešního dílu nad přepravní kabinou instalovat na ochranný rám otočnou lafetu s lehkým kulometem. Vznikne tak ozbrojená verze pro hlídkové, pátrací nebo doprovodné

úkoly. Později dodávaná vozidla budou mít ve zmíněném pancéřovaném střešním dílu navíc únikový otvor, který je řešen tak, že po sejmutí jeho krytu bude opět možné nasadit otočnou lafetu s kulometem. V tomto případě je pak celý prostor přepravní kabiny i shora (samozřejmě kromě kruhového otvoru) chráněn před povětrnostními vlivy, střepinami nebo běžnou municí ručních palných zbraní jako ostatní části vozidla.

LONI PROTOTYP, LETOS DO VÝZBROJE

Prototyp pancéřovaného vozidla byl poprvé předveden na brněnské výstavě IDET 2005 a u odborné veřejnosti vzbudil pozornost. Podle Mariana Hudce se nejméně jeden světový renomovaný výrobce nechal slyšet, že toto řešení nabízí vyšší kvalitu při nižší ceně, než je obvyklé ve světě.

První upravená vozidla byla nasazena v kontingentu VP v závěru ledna letošního roku v Iráku. Postupně obdrží ještě několik pancéřovaných vozidel k již pořízeným několika desítkám bez sad přídavné ochrany. Možnosti vozidel DEFENDER 110 HARD TOP MILITARY nemohly uniknout ani pozornosti armády. Ta bude mít k dispozici počátkem roku několik desítek vozidel se sadami balistické ochrany. Počítá se s tím, že část z nich AČR postupně nasadí do mise v Afghánistánu.

Nástupem těchto vozidel získají ozbrojené síly moderní chráněný a letecky snadno přepravitelný prostředek, který umožní vyplnit i mezidobí, než bude k dispozici kolový obrněný transportér. Ani po jeho zavedení do výzbroje však pancéřovaný landrover neztratí nic ze svého významu. Vojenští policisté nebo vojáci budou mít možnost volit optimální vozidlo podle typu akce i konkrétní situace. Zatímco obrněný transportér s balistickou ochranou dle aliančních standardů na 3. stupni se uplatní v situacích s vyšším stupněm ohrožení, tak nové landrovery, jejichž úroveň balistické ochrany se pohybuje na rozhraní 1. a 2. stupně, bude možné bez problémů i nežádoucí pozornosti používat v každodenním provozu. Rozdíl finančních nákladů při převážení nejružnějších nákladů nebo při hlídkování mezi pancéřovaným landroverem a mnohonásobně těžším transportérem určitě nebude zanedbatelný. Co však spočítat nelze, je ochrana zdraví, životů i psychologický efekt, které nově zaváděná vozidla (a pochopitelně v budoucnu i KOT) poskytnou svým posádkám a všem přepravovaným osobám.

